

United States Holocaust Memorial Museum

Interview with Pavel Portarescu

RG-50.572*0018

RG-50.572.0018.01.01

Numele și prenumele interviuatului: Pavel Portarescu

Data nașterii: 23.02.1924

Locul nașterii: sat Morovaia

Rola interviului: RG-50.572.0018.01.01

Data interviului: 14.08.2004

Portarescu Pavel s-a născut la data de **23 februarie 1924**, în **satul Morovaia**. La începutul celui de-al Doilea Război Mondial, în anul 1941, el a fost martorul chinurilor și abuzurilor la care au fost supuși sute de evrei din convoaiele bine păzite de către soldații armatei române. Mai mult decât atât, el rememorează un episod tragic, petrecut la **Podul de la Măscauți**, în urma căruia a fost ucis prin împușcare un cuplu de evrei bătrani, doar pentru simplul fapt că se temeau să treacă puntea.

00:00:00 – 00:08:55

00:00: 33 – 00:05:12

00:00:05 – 00:06: 58

File 1/2

Question: Vă rog să ne spuneți numele dumneaoastră.

Answer: Ah ?

Q: Să ne spuneți numele dumneavoastră !

A: Numele ? Pavel.

Q: Și familia ?

A: Portarescu.

Q: Și spuneți-ne anul și locul în care v-ați născut.

A: M-am născut aici, în locul acesta, în satul asta, din [19]24, în data de **23 februarie**.

Q: Satul **Morovaia**?

A: Satul Morovaia.

Q: Când a început războiul, erați aici în sat?

A: Aici în sat.

Q: Și vă amintiți ce s-a întâmplat cu evreii, dacă au fost..?

A: Știu...în [19]41, când au venit nemții, am fost la pod, la **Măscăuți**. Și au împușcat un jâdan bătrân și o jâdaucă, un jâdan și o jâdaucă, că s-au temut a trece și era o punte și a trebuit să treacă puntea și i-a împușcat într-o râpă. Și iacă, știu. Pe ceilalți tineri i-au dus la boieri, era un boier și i-a dus în camera aceea, într-o cameră și i-a pus acolo și copii și oameni și evrei și erau vreo 20 și ceva de familie.... și cică i-a dus aici la jia domnească, la o jie, i-au pus de au săpat o groapă și i-au luat jos acolo, i-au împușcat și i-au dat în groapă. Atâta știu.

Q: Pe cei doi bătrâni pe care i-au împușcat i-ați văzut dumneavoastră?

A: I-am văzut cu ochii, așa ăștia, că văd chiar.

Q: Unde i-au împușcat?

A: **La pod, la Măscăuți**, pe podul ăsta, pe partea asta. Într-o râpă, i-au dat și i-au împușcat. Și gata

Q: Erau soldați români, germani?

A: Români.

Q: Și le-au ordonat să se dezbrace mai întâi?

A: Numa' că !

Q: Și cu hainele lor ce s-a întâmplat?

A: Dar eu știu ce s-a întâmplat și cine le-a luat și cum le-a luat. Nu știu, când am văzut ce am văzut, cum i-au împușcat și... hainele...dezbrăcat, dar cine le-a luat, dintre dânșii, nu știu.

Q: Vă amintiți ce fel de arme aveau soldații ?

A: Ce arme, aveau ei ? De care aveau ? ZB –uri aveau..... Cum, nu-mi amintesc, eram mare, nu eram chiar mic

Q: Și cine i-a îngropat ?

A: Și cine i-a îngropat... ?!! Au scos oameni și i-au îngropat, !

Q: Oameni din sat ?

A: Oameni din sat.

RG-50.572.0018.01.01

Q: Și ceilalți au trecut podul și au ajuns... ?

A: Au trecut puntea și au ajuns acolo la boieri în casă și acolo au stat o zi, două și atunci i-a împușcat și mântuit.

Q: Aceasta ați auzit ?

A: Am auzit, da, am văzut cu ochii mei.

Q: Erați departe ? Cât de departe erați de scena respectivă ?

A: Cât de departe eram? Pe lângă dâșii, cât de departe ? Vreo 20-30-40-50 metri de la dâșii.

Q: Erau și de aici din sat evrei ?

A: Nu din sat, străini. Au dat să treacă Nistru și Nistru n-au putut trece și a început războiul și i-au prins și i-au adus aici armata și aici i-au împușcat.

Q: Și de unde știați că sunt evrei ?

A: Ah ?

Q: De unde știați că sunt evrei ?

A: De unde știam că sunt evrei ? Păi nu se cunoaște evreul și... ? Și un copil îi cunoaște.

Q: Și despre ceilalți ați auzit că i-au împușcat în... ?

A: În Mașcă la jie i-a adus, că erau evrei de ăștia..... că jâdanii aveau o parte de jie și i-au dus și pe toți i-au îngropat, și străini și câțiva au fost care au mai rămas.

Q: Altceva vă mai amintiți ?

A: Altceva, nu. Nimic de jâdani.

Q: Mulțumesc frumos ! Mulțumesc !

File 2/2

Q: Vă mai întreb câte ceva. Dumneavoastră cum de erați acolo ?

A: Ah ?

Q: Dumneavoastră cum de erați acolo ?

RG-50.572.0018.01.01

A: Cum de eram ? Am auzit că i-a scos pe jâdani și au început să-i ducă și am zis să mergem și noi să vedem ce le face și cum le face .. când ne-am dus, s-a întâmplat și i-a împușcat, iaca.

Q: Și câți soldați erau cei care i-au împușcat ?

A: Erau vreo 4 soldați.

Q: Și toți au tras în ei ?

A: Ei, toți ! Unul a tras, nu au tras toți!

Q: Erau 4 soldați care însoțeau... ?

A: Care duceau la malul Nistrului.

Q: Și unul dintre ei i-a scos la o parte pe bătrâni și i-a împușcat ?

A: Și i-a împușcat, dacă nu au vrut să treacă puntea, i-a trecut la loc și i-a împușcat la râpă și s-au prăpădit acolo.

Q: Nu puteau să meargă sau...?

A: Nu puteau să treacă puntea, așa bătrâni.

Q: Ați auzit cumva ce vorbeau, dacă evreii vorbeau între ei, dacă soldații vorbeau între ei ? Ați auzit cumva ?

A: Evreii vorbeau în limba jidovească, dar soldații români, în limba română.

Q: Nu vă mai amintiți ?

A: Nu-mi mai amintesc, ce grăiau, ce făceau, nu...

Q: Mulțumesc frumos !